

Inspraak Gemeenteraad Doetinchem inzake Rapport Rekenkamer 23 juni 2016: Armoede, een voortdurende zorg

Aanleiding voor inspraak.

PAD heeft een gesprek gehad met de Rekenkamer en wil daarom zijn reactie op het rapport graag aan u bekendmaken.

Problematiek neemt toe

De titel van het rapport van de rekenkamer is duidelijk 'Armoede een voortdurende zorg'. En dat onderschrijven we van harte. De armoede in Nederland neemt toe. Dat blijkt uit vele landelijke cijfers. Daarvoor zijn allerlei oorzaken aan te wijzen, zoals de stijging van de vaste lasten, een toenemend aantal huishoudens met problematische schulden, waarbij allerlei instanties naast of tegen elkaar in werken, enzovoort. Veel zaken waar we hier in Doetinchem nauwelijks invloed hebben. Het aantal inwoners met een laag inkomen neemt toe. En in sterkere mate het aantal mensen met een langdurig laag inkomen. Wel is het vreemd dat daarover noch in DDK Q4, noch in het jaarverslag armoedebestrijding van de gemeente niets wordt gesignaleerd. Dat toont nog eens te meer aan, dat de effectiviteit van het beleid niet alleen kan worden gevolgd uit de toenemende deelname-cijfers van de gemeente.

Continue monitoring van de grootte van de doelgroep per maatregel

De conclusies van het rapport liegen er niet om. Woorden als 'niet effectief beleid', de efficiëntie die niet goed is te beoordelen, enz. Is het dan zo slecht met het armoedebeleid in Doetinchem gesteld? In zijn algemeenheid denken wij eerlijk gezegd van niet.

Uit de wel beschikbare cijfers blijkt dat de deelname aan allerlei regelingen toeneemt. Maar de rekenkamer legt wel de vinger op een zere plek: we weten eigenlijk niet precies wat de effecten van het beleid zijn. Want er bestaat wel inzicht rond de mensen die gebruik maken van allerlei regelingen, maar er is een groep inwoners die dat niet of onvoldoende doet. Vragen zijn dan: Wie zijn dat precies? Om hoeveel mensen of huishoudens gaat het? Waarom maken ze geen gebruik van de voorzieningen? In die zin onderschrijven wij het pleidooi van de rekenkamer om in een nieuwe beleidsperiode preciezer te duiden wat de kwantitatieve doelstellingen van het beleid zijn.

En naast kwantitatieve resultaten van het beleid, zou ons inziens ook in ieder plan of rapportage op zijn minst een schatting van de doelgroep moeten worden gepresenteerd. Daarvoor kunnen desnoods, bij gebrek aan plaatselijke details, landelijke gegevens worden gebruikt. Dat gebeurt momenteel nog onvoldoende. En in een jaarverslag hoort niet alleen de uitvoering van beleid aan de orde te komen, maar ook een kwalitatieve analyse van omgevingsfactoren. Hoe kan het dat we in landelijke berichtgeving bijna dagelijks worden geconfronteerd met de vele problemen die er in de huidige schuldhulpverlening bestaan, en dat we daar in Doetinchem niets van horen? Doen we het hier zo veel beter dan landelijk?

Uitvoering van het generieke beleid per doelgroep

Een ander aandachtspunt betreft een meer doelgroep gericht beleid. Ook bij een generiek beleid moet er aandacht zijn voor specifieke doelgroepen. Dan gaat het om de vraag of het uitgezette beleid effectief is voor een specifieke groep. En dat hoeft niet altijd het geval te zijn. Generieke regelingen kunnen per doelgroep anders uitpakken. Als we denken aan jongeren, komen vragen op als bijvoorbeeld: is heb bekend hoeveel jongeren niet deelnemen aan schoolreisjes vanwege de financiën? Hebben alle lagere- en middelbare scholen zich aangemeld voor het Meedoenarrangement? Bestaat er specifieke voorlichting voor alle

jongeren die de leeftijd van 18 jaar bereiken en als volwassene door het leven moeten gaan? Zijn er specifieke maatregelen rond de schuldhulpverlening voor jong volwassenen? Is er sowieso iets bekend van jongeren tussen de 18-27 jaar die geen onderwijs volgen? Dat vinden we in de globale cijfers allemaal niet terug.

En niet te vergeten de ouderen. Het Meedoenarrangement is globaal een succes. Meer mensen doen mee, ook meer dan verwacht. Maar er hebben slechts 267 ouderen deelgenomen in 2015. Met cijfers van het CBS kunnen we uitrekenen, dat dit ongeveer 15 % van de doelgroep betreft. Dat vraagt om specifiek onderzoek en een mogelijke aanpassing in de manier van uitvoeren van het beleid.

En ander voorbeeld voor een specifieke groep in de schuldhulpverlening: wat doen we met ZZP'ers, ondernemers, mensen met een klein eigen vermogen, e.d.? Door een plotselinge gebeurtenis (arbeidsongeschiktheid, werkeloosheid, scheiding) komen ze in de problemen. Deze groep vergt een wat andere aanpak dan de gemiddelde langdurig werkloze. Daar heeft de Sociale Raad in haar brief van 19-5-2012 ook al op gewezen. Maar het is onduidelijk wat er op dit terrein aan beleid is en wat er wordt gedaan.

Kortom, naast generiek beleid, is het van belang ook specifiek aandacht te besteden aan doelgroepen.

De gemeente bepleit in al haar stukken maatwerk, maar wat komt daar dan daadwerkelijk van terecht? Zeker in het licht van de bijzondere bijstand, waar een belangrijk deel van het budget opgaat aan bewindvoering. Wat is daarbij de maat?

Schuldhulpverlening nog grotendeels een black box

Rond de schuldhulpverlening is onbekend wat de grootte van de doelgroep is. Wel bekend is dat meer dan 50% van de doelgroep voor het armoedebeleid maandelijks niet rond komt met hun inkomen. Daarnaast zijn ook de effecten van de schuldhulpverlening onvoldoende inzichtelijk. De aanmeldingen nemen toe, gelukkig, en goed dat de buurtcoaches hoe langer hoe meer zicht krijgen op allerlei mensen. Het beleidsplan ging uit van een 4-kwadranten model. Waarom wordt dat in de verslaglegging niet gebruikt? Het zou inzichtelijk maken waar mensen in het traject staan.

Problematische schulden beheersen het hele leven van betrokken gezinnen; het leidt tot echtscheidingen, huiselijk geweld, enz. Maar veel vragen blijven onbeantwoord. Wat zijn de doorlooptijden? Wat zijn de effecten? Hoeveel mensen komen er weer bovenop? Hoe hoog is het recidief percentage? enz. Juist ook het integrale beleid zou het hier mogelijk moeten maken om huishoudens te ondersteunen. Wat doen we met mensen die het langdurig niet zullen redden om hun eigen administratie op orde te houden? Bij vluchtelingen die bij het verkrijgen van een woning zich al in de schulden werken? Bij laaggeletterden? enz. Om nog maar te zwijgen over de vraag in hoeverre onze maatschappelijke cultuur van hebben en meer, veroorzaakt dat mensen zich onnodig in de schulden steken. Kortom, naast het generieke beleid, is er nog voldoende maatwerk aan de winkel.

Tot slot

De opmerkingen van de rekenkamer over het armoedebeleid inzake ontbrekende gegevens zullen ook worden gemaakt als de rekenkamer zich gaat buigen over andere delen van het gemeentelijk beleid. Het lijkt ons dus handig dat de gemeente daarop anticipeert.

Namens het bestuur van PAD,

Wim Bot,

Secretaris

info@padoetinchem.nl